
Samenvatting Burgerlijk recht 1

Aan de hand van alle hoor- en werkcolleges en de voorgeschreven literatuur.

Rechtsgeleerdheid

Samenvattingen

<https://timvandenbelt.com/dutch/samenvattingen/rechtsgeleerdheid/>

30 maart 2015

T.J. van den Belt | <https://timvandenbelt.com>

Inhoudsopgave

Introductie & Algemeen	4
Week 1: Personen-, familie- en erfrecht.....	4
1.1. Personen & familie	4
1.1.1. Curatele, bewind & mentor.....	5
1.1.2. Vader, moeder & kind(eren)	5
1.1.2.1. Erkenning	6
1.1.2.2. Onderhoudsplicht.....	6
1.1.2.3. Gezag.....	6
1.1.2.4. Moeder.....	6
1.1.2.5. Vader.....	7
1.1.3. Huwelijk	7
1.1.4. Vermogensrechtelijke gevolgen huwelijk.....	7
1.1.4.1. Huwelijkse voorwaarden	8
1.1.4.2. Rechten en plichten.....	8
1.1.4.3. Gemeenschap van goederen	8
1.2. Erfrecht	9
1.2.1. Uiterste wil / testament	9
1.2.2. Wettelijke bepalingen	10
Week 2: Algemeen goederenrecht	11
2.1. Algemene begrippen	11
2.2. Bezit & houderschap: overdracht	12
2.2.1. Bezitsverkrjiging	12
2.2.1.1. Bezitsoverdracht	13
2.2.2. Bezitsverlies	13
2.2.3. Bezit te goeder/kwader trouw	13
2.2.4. Verkrjiging onder titel	14
2.2.5. Verkrjiging onder verjaring.....	15
2.2.6. Originaire verkrjiging.....	15
Week 3: Overdracht onder bijzondere titel	16
3.1. Algemeen.....	16
3.2. Titel.....	16
3.3. Levering	17
3.3.1. Onroerende zaken & registergoederen.....	17
3.3.2. Roerende zaken.....	17
3.3.3. Rechten aan toonder of order.....	17
3.3.4. Rechten op naam	17

3.3.5. Beperkte rechten	18
3.3.6. Overige gevallen.....	18
3.4. beschikkingsbevoegdheid & Derde bescherming	18
Week 4: Eigendom & beperkte rechten.....	19
4.1. Eigendom	19
4.2. Burenrecht	19
4.3. Beperkt recht	20
4.3.1. Genotsrechten	20
4.3.1.1. Vruchtgebruik.....	20
4.3.1.2. Erfpacht.....	21
4.3.1.3. Appartementsrecht	21
4.3.1.4. Opstal	21
4.3.2. Zekerheidsrechten	21
4.3.2.1. Pandrecht.....	22
4.3.2.2. Hypotheek	22
Week 5: Totstandkoming overeenkomsten.....	22
5.1. Overeenkomsten	22
5.1.1. Vertrouwensleer	23
5.1.2. Overdracht van den verklaring.....	23
5.2. Onjuiste overeenkomsten	23
5.2.1. Nietige overeenkomsten	23
5.2.2. Vernietigbare overeenkomsten.....	24
Week 6: Inhoud overeenkomsten & tekortkomingen (wanprestatie)	25
6.1. Inhoud overeenkomsten	25
6.1.1. Niet altijd zuivere taalkundige uitleg.....	25
6.1.2. Wel taalkundige uitleg.....	25
6.1.3. Beperkende werking	25
6.1.4. Onvoorziene omstandigheden	26
6.2. Tekortkomingen & Wanprestatie	26
6.2.1. Tekortkoming	26
6.2.2. Nakoming	26
6.2.3. Schadevergoeding	27
6.2.3.1. Toerekenbaarheid (wanprestatie).....	27
6.2.3.2. Verzuim	27
6.2.4. Ontbinding	27
6.2.4.1. Gevolgen ontbinding	27
6.2.5. Opschorting.....	28

Week 7: Verbintenissen uit de wet & schadevergoeding.....	28
7.1. Onrechtmatige daad.....	28
7.2. Kwalitatieve aansprakelijkheid.....	28
7.2.1. Kinderen.....	28
7.2.2. Ondergeschikten.....	29
7.2.3. Dieren.....	29
7.3. Overige verbintenissen.....	29
7.3.1. Zaakwaarneming.....	29
7.3.2. Onverschuldigde betaling.....	30
7.3.3. Ongerechtvaardigde verrijking.....	30
7.4. Omvang schadevergoeding.....	30

Introductie & Algemeen

Leuk dat je de samenvatting gaat lezen! Houdt hierbij rekening mee dat dit altijd onvolledig kan zijn. Er wordt veel verwezen naar bepaalde wetsartikelen, maar er zijn er veel meer die van belang zijn. Vaak zit in de nabijheid van de verwezen artikelen ook andere relevante artikelen. Neem deze door en kijk tijdens het tentamen goed naar deze, vaak uitzonderingen, bepalingen.

Week 1: Personen-, familie- en erfrecht

Voor deze week zijn de boeken 1 en 4 van het Burgerlijk Wetboek van groot belang. Boek één omvat grotendeels familierechtelijke relaties en persoonlijke rechten. Boek vier gaat slechts over het erfrecht, waarbij enkele bepalingen in boek één een rol zullen spelen.

1.1. Personen & familie

Dit onderwerp is zeer groot en breed. Er zijn veel bepalingen en uitzonderingen. Het advies is om niet alles te leren maar vooral kernbepalingen en schakelbepalingen te leren en te weten waar overige bepalingen dan wel uitzonderingen te vinden zijn. De grootte van dit hoofdstuk staat dan ook niet in verhouding tot het tentamen, maar kennis op elk van de onderdelen zijn wel nodig. Het tentamen zal waarschijnlijk slechts een zeer beperkte aantal aspecten van dit hoofdstuk behandelen. Om het hoofdstuk niet te groot te maken zal in sommige gevallen verwezen worden naar een wet zonder verdere diepgang.

Europa heeft een grote rol gespeeld in ons recht in relatie tot personen- en familierecht. Zo zegt artikel 8 EVRM dat de overheid respect moet hebben op het **familieleven**. Dit houdt in dat **biologische** en **sociale** werkelijkheden *heersen* over de **juridische assumpties** die een land doet.

Ons recht is zo goed als mogelijke, **sekseneutraal**. Bij slechts enkele bepalingen speelt het geslacht, zoals bij geboorte van een kind, een rol. Voor de rest wordt er in de wet gerefereerd naar "**persoon**". Hierbij wordt bedoeld, een **natuurlijk** persoon. Er is sprake van een natuurlijk persoon vanaf **geboorte** tot de **dood**.

Voordat we inhoudelijk op dit onderwerp in gaan is het belangrijk om te weten dat er onderscheidt gemaakt moet worden tussen de **natuurlijke** ouder en de **juridische** ouder. In dit onderwerp wordt er altijd gesproken over de *juridische* ouder, tenzij anders is aangegeven. Ook in de **wet** wordt er altijd gesproken over de **juridische** ouders tenzij anders beschreven (bijv. "**verwekker**").

In artikel 1:4 BW is het recht op voornaam beschreven. In lid 2 wordt beschreven dat **ongepaste** namen of namen die overeenstemmen met **geslachtsnamen** (hierna: achternaam) geweigerd worden. Artikel 1:5 BW betreft de achternaam.

Ook **ongeboren** kinderen hebben rechten volgens 1:2 BW zolang dit in zijn belang is.

1.1.1. Curatele, bewind & mentor

Bij **meerderjarigen** kan **bewind** worden ingesteld middels 1:431 BW. In geval van afwezigheid dan wel vermissing of overleiden kan bewind via 1:409 BW worden ingesteld. Let bij beide gevallen goed op de **eisen** in de **vervolgartikelen**.

Bij **meerderjarigen** kan **mentorschap** worden ingesteld middels 1:450 BW.

In titel 16 (vanaf 1:378 BW) staat **curatele** beschreven. Ook hier dient er weer goed gekeken te worden naar de eisen en de vervolgbepalingen. Neem ook in acht dat personen die onder curatele komen **gepubliceerd** worden. Men **behoort** dus te weten dat iemand onder curatele staat. Dit **resulteert** in dat men **geen beroep** kan doen op **te goeder trouw**.

Het **verschil** tussen de drie manieren van "**toezicht**" zit hem in **twee aspecten**. De eerste is dat elke andere **eisen** stelt. Je kan stellen dat bij ernstigere omstandigheden er sprake is van curatele, vervolgens bewind en tot slot mentorschap. Het andere aspect is de **strekking**. Curatele ziet toe op zowel **financiële** en **persoonlijke** beslissingen. Terwijl *bewind* **slechts** toeziet op financieel en *mentor* op persoonlijk. Wat alle drie de vormen van toezicht in gemeenschap hebben is dat ze allemaal **handelingsonbekwaamheid** veroorzaken op de voorgeschreven *strekkingen* in de zin van 3:32 lid 2 BW.

1.1.2. Vader, moeder & kind(eren)

Omdat ouderschap een groot en breed onderwerp beknopt behandelt. **Niet alles** zal daarom **aan bod** komen in deze samenvatting. Enkele belangrijke en algemene bepalingen zullen aan bod komen. Vergeet dus niet om de overige bepalingen in de **nabijheid** van het onderwerp door te spitten voor bijvoorbeeld **uitzonderlijke** gevallen. **Adoptie** en **minderjarigheid** worden niet besproken in deze samenvatting, deze staan respectievelijk in

titel 12 en 13 van BW1. Wat wel mogelijk van belang kan zijn bij **adoptie** is dat bij **vestiging** de ouders van het kind hun **betrekkingen verliezen** volgens 1:229 BW en gaan naar de **adoptieouders**. Daarom is 1:266 niet meer nodig.

1.1.2.1. Erkenning

In 1:203 BW staat **hoe** men kan erkennen. 1:204 BW geeft aan wanneer erkenning **nietig** is. Een erkenning kan **vernietigd** worden middels 1:205(a) BW. **Ontkenning** kan **aangevraagd** worden middels 1:200 en 1:202a BW. Erkenning kan ook aangevraagd worden middels **gerechtelijk** bevel zoals te lezen is in 1:207 BW.

1.1.2.2. Onderhoudsplicht

Bloed- of aanverwanten zijn in beginsel gehouden om elkaar in **levensonderhoud** te voorzien zoals is bepaald in 1:392 BW, indien er sprake is van **behoefte(!)**. In het geval van een alleenstaande moeder kan via 1:394 BW de **verwekker** worden aangesproken op een **onderhoudsplicht** voor het kind. Een **stiefouder** is slechts onderhoudsplichtig **gedurende** een huwelijk of geregistreerde partnerschap. Na **meerderjarigheid** zijn ouders op zijn minst onderhoudsplichtig voor de **levensonderhoud** en **studie** van het kind verantwoordelijk totdat deze 21 jaar is volgens 1:395(a) BW. Voor minderjarigen geldt 1:404 BW (error, bepaling not found ☺). Wanneer er **niet** in levensonderhoud **voorzien** kan worden volgens de eerder besproken 1:392 BW dan dient de persoon de ander **in huis** te nemen via 1:398 BW bij **gerechtelijke** uitspraak. 1:400 BW regelt de **voorrang** op levensonderhoud.

1.1.2.3. Gezag

Minderjarigen staan onder gezag volgens 1:245 BW. Dit zorgt er voor dat één of twee ouder(s) of voogden **verantwoordelijk** zijn. Een **eis** via 1:246 BW is dat deze personen niet onder **curatele** mogen staan of dat diens **geestesvermogen** niet dermate verstoord is. De **rechten** en **plichten** van gezag staan beschreven in 1:247. Tijdens **huwelijk** en **geregistreerd partnerschap** oefenen beide ouders automatisch gezag uit volgens 1:251 en 1:253aa BW. Wanneer dit niet het geval is ontvangt de **moeder** van **rechtswege** gezag via 1:253b. BW Wanneer **één** van beider ouders **niet automatisch** gezag heeft verkregen kan deze middels 1:253t BW dit verkrijgen. Voor de rest van de bepalingen dien je gewoon titel 14 (1:245 – 1:377 BW) te kijken. Kijk hierbij vooral naar de **afdelingen** en **paragrafen** aangezien deze de omstandigheden beschrijven van de gevallen wanneer je naar deze bepalingen dient te kijken.

1.1.2.4. Moeder

Eén beginsel waar familierecht op berust bij geboorte is op het feit dat in beginsel de **natuurlijke** moeder altijd zeker is en daarmee ook **automatisch** de **juridische** ouder. Ook wel **mater semper certa** genoemd. Dit staat vastgelegd in 1:198 lid 1 sub a BW.

Ook bij **homoseksuele vrouwen** kan de vrouw van de moeder **automatisch** erkend worden dankzij 1:198 lid 1 sub b BW. Een vereiste hierbij is dat beide vrouwen **gehuwd** zijn dan wel een **geregistreerd partnerschap** hebben en dat de **donor onbekend** is.

Andere mogelijkheden om moeder te worden staan vastgelegd in de overig sub bepalingen. Deze mogelijkheden zijn middels **erkenning, gerechtelijk bevel** of **adoptie**.

1.1.2.5. Vader

In tegenstelling tot de moeder kan de vader slechts op één wijze **automatisch** vader worden. Dit is wanneer de moeder en de man een **huwelijk** dan wel **geregistreerd partnerschap** hebben. Dit staat in 1:199 sub a BW.

In sub c, d en e staan **erkenning, gerechtelijk bevel** en **adoptie** als mogelijkheden om vader te worden.

1.1.3. Huwelijk

In dit vak wordt er gekeken naar twee samenlevingsvormen. Namelijk **gehuwd** en **ongehuwd**. In het geval dat men ongehuwd zijn, is het relatief simpel. Er is namelijk dan niks geregeld. Dit is anders dan wanneer men gehuwd zou zijn. De wet **erkend geen religieuze** huwelijken zoals te lezen is in artikel 1:30 lid 2 BW. Sterker nog, artikel 1:68 BW zegt dat geen religieus huwelijk mag plaats vinden voordat een wettelijk huwelijk is voltrokken.

Om in het huwelijk te mogen treden moet men wel aan enkele vereisten voldoen. Men moet wel **meerderjarig** zijn of zestien jaar in gevallen van zwangerschap volgens 1:31 BW, in samenhang met de vereisten die gesteld worden in 1:35 BW. Verder dient het **geestesvermogen** in orde te zijn volgens 1:32 BW.

Tot slot mag men niet al een ander huwelijk hebben (**polygamie verbod**) volgens 1:33 en mag er geen sprake zijn van een **nauw bloedverwantschap** volgens 1:41 BW en er mag geen sprake zijn van een geregistreerd partnerschap volgens 1:42 BW.

Huwelijken kunnen **nietig** verklaard worden middels één der artikelen van afdeling 5 boek 1 (1:69 – 1:77 BW).

1.1.4. Vermogensrechtelijke gevolgen huwelijk

Indien men huwt zonder **huwelijkse voorwaarden** als bedoeld in artikel 1:114 jo 1:115 BW dan zullen de standaard wettelijke bepalingen gelden. En zelfs wanneer er sprake is van huwelijkse voorwaarden dan zullen de standaard bepalingen deze voorwaarden aanvullen zover de voorwaarden deze niet invult. Deze bepalingen zien toe op de **rechten en plichten** van het stel en de **gemeenschap van goederen**.

Na **scheiding** kan er sprake zijn van **alimentatie**. Alimentatie ziet toe op de **levensonderhoud** van de echtgenoot indien deze zich niet **redelijkerwijs** hier in kan voorzien, zoals bedoeld in

1:157 BW. Let hierbij goed op de uitzonderingen in lid 3 en 6. Ook **tijdens** huwelijk wanneer het stel van **tafel en bed gescheiden** kan er alimentatie worden geëist via 1:81 en 1:82 BW. **Kinderen** kunnen dit van hun ouders verlangen middels de eerder besproken **levensonderhoud** bepalingen van 1:404 en 1:406 BW. *Partneralimentatie* **stopt** indien de persoon die wordt voorzien een ander partner vindt in de zin van 1:160 BW. Wel kan er nog sprake zijn van pensioenaanspraken volgens 1:115 BW.

1.1.4.1. *Huwelijkse voorwaarden*

In dit vak komen drie soorten huwelijkse voorwaarden aan bod.

Bij **koude uitsluiting** vindt er geen gemeenschap van goederen plaats. Dan is het echt ieder voor zich. Wat van jou is, is van jou. Wat van mij is, is van mij.

Bij een **bepaalde gemeenschap van goederen** is er in principe sprake van een gemeenschap van goederen behalve dan dat de schulden niet meegaan.

Bij het (Amsterdamse) **periodieke verrekenbeding** wordt er per periode de **winsten** (dus geen verliezen!) eerlijk(50/50) **verdeeld** over de echtgenoten, na aftrek van de huishoudelijke kosten. Vordering op deze winsten bestaan minimaal 3 jaar volgens 1:141 BW. Meer informatie hierover kan worden gevonden in titel 8 afdeling 2 van BW1. Bij een **definitief** verrekenbeding gebeurt dit aan het eind van het huwelijk.

Huwelijkse voorwaarden kunnen volgens 1:114 BW zowel voor als tijdens huwelijk opgesteld worden. Voor meer informatie of de voorwaarden zie titel 8 van BW1.

1.1.4.2. *Rechten en plichten*

Eén van de consequenties die een huwelijk met zich meedraagt is dat echtgenoten niet zomaar alle **rechtshandelingen** kan uitvoeren zonder **toestemming** van de ander volgens 1:88 BW. Men deelt ook de **kosten** en **aansprakelijkheid** van het **huishouden** volgens 1:84 en 1:85 BW. Volgens 1:87 BW deel je een investering. Als het stel 100 en 200 investeert en er komt uiteindelijk 600 uit, dan krijgt de één 200 en de ander 400. Verliezen net zo.

1.1.4.3. *Gemeenschap van goederen*

Via 1:94 jo. 1:93 BW kan er een gemeenschap van goederen tot stand komen. Dit betekent dat alle **goederen** van **beide** partijen **samensmelten** tot één, óók de *schulden*. **Verknochte** goederen worden echter in lid 3 uitgesloten. Ook kunnen goederen die bij **erfenis** zijn verkregen worden **uitgesloten** indien de erflater hier een **uitsluitingsclausule** voor had opgesteld. Bij **scheiding** worden alle goederen **gelijk**(50/50) **verdeeld** via 1:100 BW. Er is echter in het **arrest Zweedse Schone** bepaald dat hier in **zeer uitzonderlijke** gevallen van af mag worden geweken. Ook een belangrijk aspect bij gemeenschap van goederen is met hoe het zit in gevallen van schuld. Zie hiervoor de artikelen 1:96 en 1:102 BW.

1.2. Erfrecht

Het erfrecht wordt als **eerst** bepaald door een **uiterste wil/testament**. Mist deze of komt deze tekort, dan **vult** de **wet** de rest **aan**. Er zijn slechts een **handvol** bepalingen die **boven** het **testament** staan, zoals bijvoorbeeld het legitieme portie. **Besef** je ook goed dat wanneer er sprake is van een **huwelijk** met **gemeenschap van goederen**, dat **eerst** de **goederen** verdeeld worden van het huwelijk en dat dan pas de erfenis gaat spelen.

1.2.1. Uiterste wil / testament

Het maken van een uiterste wil (hierna: testament) is een **eenzijdige** rechtshandeling volgens 4:42 lid 1 BW. Een erflater kan deze in beginsel altijd **herroepen** (wijzigen) volgens 4:42 lid 2 jo. 4:111 BW. Enkel de **erflater** kan een testament opstellen volgens 4:42 lid 3 BW. Een zeer **zeldzame uitzondering** welke met **ernstig** grote **terughoudendheid** kan worden toegepast is een beroep doen 8 EVRM, zodat bijvoorbeeld een curator dit kan wijzigen indien de **omstandigheden** daar naar vragen.

Er zijn **twee soorten** testamenten. De meest gebruikte is een **notarieel** testament via 4:188 BW. Een **codicil** testament is ook mogelijk via 4:97. Let hierbij goed op aangezien deze aan **strengere eisen** staan verworpen!

Middels een testament kan er ook worden nagelaten aan **derden**, (rechts)personen die **geen familierechtelijke** betrekkingen hebben tot de erflater. Dit gaat middels een **legaat** zoals beschreven in 4:117 BW. Een **belangrijk** aspect hierbij is dat men moet beseffen dat deze **rechthebbende** slechts een **vordering** verkrijgt, deze verkrijgt **niet automatisch** het eigendom. Verrijking gebeurt dan ook onder een **bijzondere titel**.

Via 4:130 jo. 4:142 BW is te lezen dat de **last** van **verdeling** van de **erfenis** ook per **testament** kan worden opgelegd aan een door de **erflater** of **kantonrechter** benoemde **executeur**. Het **arrest** van **executeur en effecten** speelt hierbij een rol. In dit arrest was door het niet gebruiken van de **bevoegdheden** van de **executeur** de waarde van de erfenis drastisch gedaald. De HR **oordeelde** hierbij dat voor **aansprakelijkheid** een **tekortkoming** in de zorg van een **goed** executeur nodig is. De **rechthebbende** moeten **aantonen** dat hier sprake van is. In de **kwestie** speelde een **belangrijke** rol dat effecten **onvoorspelbaar** zijn en **ook** hadden kunnen **stijgen**.

Bij **uitlegging** van het **testament** dient er te worden gekeken naar de **verhoudingen** van de **wil**, de **omstandigheden** op het **moment** van **vastlegging** van het testament en de **huidige omstandigheden**. Zie ook artikel 4:46 BW.

Bij het maken van een testament krijgt de erflater veel **vrijheid**. Er zijn echter wel **beperkingen**. Zo mag de **inhoud** of de **strekking** niet in **strijd** zijn et de **goede zede** of **openbare orde** volgens 4:44 BW. Ook bepaalde (rechts)personen zijn uitgezonderd voor een legaat zoals in 4:57 – 4:61 BW en 3:43 W.

Wanneer een erflater iemand **onterft** belet de persoon niet om een deel van de erfenis, zijn **legitieme portie**, te vorderen volgens 4:63 BW. De legitimaris heeft recht op de **helft** van wat deze **normaal** zou ontvangen, in een **geldsom**. Men **verliest** het recht op een legitieme portie in gevallen van **onwaardigheid** in de zin van 4:3 en 4:4 BW.

1.2.2. Wettelijke bepalingen

Wanneer een erflater geen testament heeft of bepaalde informatie mist, dan wordt er gekeken naar de wettelijke bepalingen.

Het **verdelen** van de nalatenschap gebeurt **gestructureerd**. In 4:10 BW staat in lid 1 een **lijst** met personen die recht zouden kunnen hebben op een erfenis. Dit gebeurt op **volgorde**. Indien er geen sprake is van geval (**parenteel**) 1 (sub a), dan gaat men naar geval 2 (sub b). Dit gebeurt **totdat** er één of meerdere personen **aanspraak** kunnen doen in de op dat moment bepaalde geval. Deze personen erven uit "**eigen hoofde**", er is geen (dood) tussenpersoon. Al deze personen erven een gelijk deel volgens 4:11 BW. Een **uitzondering** hier op is wanneer een **ouder minder** dan een **kwart** erft, deze wordt **verhoogd** tot een **kwart** volgens 4:11 lid 2.

Wanneer een **erfgenaar** (helaas ☹) **dood** is op het moment van de dood van de erflater, dan krijgen de **afstammelingen** van deze **erfgenaar zijn** of **haar deel** in de beschreven gevallen van 4:10 lid 2. **Let** hier goed **op**, de **afstammelingen** dienen het **deel** dat de **erfgenaar toekomt nogmaals onder elkaar te verdelen**. Dit heet erven onder **plaatsvervulling**.

Een afwijking kan plaats vinden in de grootte van de erfenis voor **halfbrusjes** (half- broer/zus ☺ in referentie naar Prof. Mr. Kolkman). Deze **verkrijgen de helft** van wat een vol **brusje** zou ontvangen.

Iemand die **onwaardig** is in de zin van 4:3 en 4:4 BW ontvangt **niks**.

Om de **langst levende echtgenoot** te **beschermen** gaat de erfenis die de **kinderen toebehoren naar de echtgenoot** in samenhang met artikel 4:13 BW.

Verdere bepalingen die de **langst levende echtgenoot** en de **kinderen beschermen** staan in 4:28-4:30 BW en 4:35-4:36 BW.

De **afwikkeling** van een erfenis geschiedt via drie manieren volgens 4:190:

- **Zuiver aanvaarden**, dan krijg je alles incl. de schulden.
- **Verwerpen**, dan gaat deze naar een ander.
- **Beneficiair aanvaarden**, hierbij erf je enkel het **profijt** indien hier sprake van is na **verrekening**.

Zoals men later zal zien geschiedt een erfenis onder **algemene titel**.

Week 2: Algemeen goederenrecht

In deze week worden algemene begrippen besproken en bezit en houderschap van een goed. Wegens overzichtelijkheid is een deel van overdracht verplaatst naar volgende week aangezien deze dan in een heel hoofdstuk behandeld kan worden. In de plaats daarvan komt verjaring aangezien deze niet specifiek in een week is behandeld.

2.1. Algemene begrippen

Het belangrijkste artikel van **goederenrecht** is 3:1 BW. Hier staat dat **goederen** alle **zaken en vermogensrechten** zijn. In 3:2 BW staat dat **zaken** voor **menselijk vatbare stoffelijke objecten** zijn. In 3:6 BW staat een **vermogensrecht** in het kort beschreven als **vorderingen** en andere **rechten** die een **strekking** hebben tot **stoffelijk voordeel** zoals het auteursrecht.

Eigendom is volgens 5:1 het meest omvattende recht die een persoon op een **zaak** kan hebben. Een **beperkt recht** is een recht, volgens 3:8 BW, dat een meer omvattend recht, zoals eigendom, **bezwaard**. Wanneer hier sprake van is kan men wel eigendom hebben, maar hier **kleeft** dan dus een bezwaard recht aan die niet zomaar teniet gaat. Dat eigendom zo omvattend is valt te zien aan het recht op **revindicatie** in 5:2 BW. Een eigenaar kan dit recht in principe altijd uitoefenen, **tenzij** een ander recht dit tegenspreekt.

Zaken kunnen onderscheiden worden in twee verschillende soorten:

- **Onroerende** zaken, 3:3 lid 1 BW
Dit zijn zaken die duurzaam met de grond verenigd zijn en de grond zelf.
- **Roerende** zaken, 3:3 lid 2 BW
Dit zijn alle zaken die niet onroerend zijn. Dit is bijna alles.

Een belangrijk leerstuk binnen goederenrecht is de **absolute** en **relatieve** werking van rechten.

- **Absolute** werking
Dit zijn rechten die zich **verhoudt** tussen **personen** en **goederen**. Dit zijn rechten die aan een **goed** vast zitten. Dit recht behoort dan aan één persoon toe die dit recht tegen **eenieder** kan **uitoefenen**, in beginsel. Want een **uitzondering** staat in 3:13 BW en tevens in het arrest **Grensoverschrijdende garage**. Deze uitzondering houdt in dat er **geen misbruik** gemaakt mag worden van bevoegdheden die iemand toekomt. Gebruik mag niet **onevenredig** nadelig zijn voor een ander. Bij **overdracht** blijven absolute rechten nog steeds werking hebben op het goed, gezien de relatie tussen goed en persoon is en niet tussen persoon en persoon, ook wel **zaaksgevolg**.
- **Relatieve** werking
Bij relatieve werking is er sprake van een **verhouding** tussen **twee personen**. Dit recht **geldt** in beginsel **enkel** tussen hen twee. Dit is goed af te leiden uit het arrest

Blaauboer/Berlips. Hier werd bepaald dat slechts **vorderingsrechtelijke verbintenissen**, dus *geen schulden*, mee overgaan bij overdracht van een goed onder **bijzondere** titel. Dit staat ook wel in 6:251 BW.

2.2. Bezit & houderschap: overdracht

Overdracht in zijn algemeen, dus exclusief bezitsoverdracht, is wegens overzichtelijkheid verschoven naar het volgende hoofdstuk.

Twee kernbegrippen binnen het goederenrecht zijn bezitter en houder/detentor(hierna: houder).

- **Bezitter**

Volgens 3:107 lid 1 BW is er sprake van bezit wanneer je een goed voor **jezelf** houdt.

- **Houder**

In het kort zegt 3:110 BW dat men houder is wanneer je **voor een ander** een goed houdt. Je hebt het goed dan wel in je **macht**, maar dus niet in bezit in *juridische* zin. Dit artikel zegt ook hoe je houder **wordt**, namelijk per **rechtshandeling** met de **bezitter**.

Voor elk van de begrippen zijn er twee soorten. Namelijk **middellijk** en **onmiddellijk** houder/bezitter. Bij *onmiddellijk* is er sprake van dat deze persoon het goed **in zijn macht** heeft. Bij *onmiddellijk* ben je dus wel bezitter/houder, maar heeft **een ander** het goed in zijn **macht**.

Onder **macht** wordt **feitelijke** macht verstaan. Je kan **direct** controle uitoefenen op het goed. Bij **procederen** is macht belangrijk voor de **bewijslast**. Een **houder** wordt volgens 3:109 BW **geacht bezitter** te zijn. Diegene die het dus *niet* in zijn macht heeft moet dus bewijzen.

2.2.1. Bezitsverkrijging

Belangrijk om te beseffen dat je als **houder niet** het **bezit** kan **toe-eigenen**. Dit staat beschreven in 3:111 BW. Let hierbij wel op dat er twee uitzonderingen zijn:

- Met **medewerking** van de bezitter.

Als de bezitter **instemt** met dat jij bezitter wordt (overdracht).

- **Tegenspraak van recht**

Er moet sprake zijn van bijvoorbeeld rechtshandelingen die slechts een bezitter zou doen.

Bij **tegenspraak van recht** kan je stellen dat gekeken dient te worden naar de **beoordelingsgronden** die staan beschreven in 3:108 BW. Namelijk op grond van: **uiterlijke feiten, verkeersopvatting** en **wettelijke** voorschriften.

Artikel 3:112 BW geeft drie manieren om bezit te verkrijgen:

- **Inbezitneming**

Dit staat beschreven in 3:113 BW. Let goed op de *vereiste* in lid 2 in het geval er sprake is van een **andere bezitter**. Vergeet tevens niet de eerder besproken regeling van artikel 3:111 BW in gevallen van **houderschap**.

- **Overdracht**

Zal apart worden besproken.

- **Algemene titel**

Zal later worden besproken

2.2.1.1. *Bezitsoverdracht*

Overdracht van **bezit** kan plaats vinden middels verschillende manieren, beschreven in de artikelen 3:114 en 3:115 BW:

- **Feitelijk** de macht verkrijgen middels een handeling (**corporeel**)
- **Constitutum possessorium** (3:115 sub a BW)
Hierbij wordt overdracht tweezijdig **verklaard**, maar behoudt de vervreemder het goed nog (tijdelijk) in zijn **macht**. De **vervreemder** wordt hierdoor **houder**. In tegenstelling tot de andere methoden is **bezit vereist**. In geval van **houderschap** zal deze **levering** dan ook **nietig** zijn en dus nooit geacht hebben horen te bestaan.
- **Traditio brevi manu** (levering met de korte hand, 3:115 sub b BW)
Ook hier is er sprake van een tweezijdige verklaring. In dit geval is de verkrijgende partij al houder van het goed, welke hierdoor bezitter wordt.
- **Traditio longa manu** (levering met de lange hand, 3:115 sub c BW)
In dit geval hebben **noch** de vervreemder noch de verkrijger de feitelijke **macht** over het goed. Deze ligt bij een **derde**. Naast de tweezijdige verklaring is ook of **erkenning** van of een **mededeling** naar deze derde **vereist**.

Meer eisen voor een geldige **overdracht** in zijn algeheel worden besproken in een andere week.

2.2.2. *Bezitsverlies*

Volgens 3:117 BW zijn er drie manieren om je bezit te verliezen:

- De eerder genoemde **overdracht**, onder de noemer *kennelijk prijsgeven*.
- **Kennelijk prijsgeven**, maar dan in de zin van je het bezit niet meer wenst, soort van “weggooien”.
- Wanneer **een ander** het **bezit verkrijgt**.

2.2.3. *Bezit te goeder/kwader trouw*

In bepaalde gevallen is het van belang om te weten of iemand bezitter te kwader of goeder trouw is. **Wanneer** sprake van **goede trouw** is staat **uitgelegd** in 3:118 jo. 3:11 BW. Voldoe je

niet aan de **vereisten**, dan ben je dus **kwader** trouw. Maar lid 3 van 3:118 BW jo. 3:119 lid 1 jo. 3:109 BW legt echter de **bewijslast** bij een ander dan de bezitter. In het arrest **Gielkens/Gielkens** is echter een **uitzondering** gemaakt, de rechter staat vrij om in bepaalde **omstandigheden**, gelet op de **verklaringen** van de partijen, de **vermoedens** van 3:109 en 3:119 BW als **weerlegd** te beschouwen en daarmee de **bewijslast** aan de **bezitter** over te dragen.

In 3:11 BW staat beschreven wat goeder trouw eigenlijk **inhoudt**. Hier staat niet alleen dat iemand op basis van **bewustheid** kwader trouw sprake kan zijn, ook in **onbewuste** gevallen indien iemand het behoorde te kennen. **Onderzoek** bij **twijfel** is verplicht. En wanneer **onderzoek onmogelijk** is maar **twijfel** bestaat, dan ben je **ook** te **kwader** trouw.

Wanneer men kon **weten** op **basis** van dat het in een **openbaar register** stond, dan is men ook te **kwader trouw** volgens 3:23 BW. Andersom, wanneer het in het **register behoorde** te staan maar niet staat of wanneer het **register foutief** is, dan kan dit **niet** worden **teggengeworpen** als een **argument voor** te **kwader** trouw volgens 3:24 BW. Een **uitzondering** op deze **registerregel** wordt gemaakt in het **arrest Coppes/van de Kolk**, daar besliste de HR dat men ook te **kwader** trouw is wanneer deze **niet** de **autopapieren onderzoekt**.

In lid 3 van 3:118 BW staat dat wanneer je te **goeder** trouw was **op het moment van verkrijging**, maar **daarna** hebt vernomen dat dit eigenlijk ter **kwader** trouw **behoorde** te zijn, dan **blijf** je te goeder trouw.

Indien een bezitter te **goeder** trouw was kan deze bij **revindicatie** á 5:2 BW vergoeding eisen voor gemaakte kosten middels 3:120 BW. De gevolgen bij **revindicatie** in gevallen van **kwader** trouw zijn te vinden in 3:121 BW.

Artikelen 3:122, 3:123 en 3:124(voor de houder) BW gelden voor zowel te kwader, als te goeder trouw bij **revindicatie**.

2.2.4. *Verkrijging onder titel*

Het wetboek maakt verschil tussen twee soorten titels waaronder je een goed kan verkrijgen. Dit zijn namelijk de **bijzondere** en **algemene** titel. Beide staan beschreven in 3:80 BW. Alle vormen van verkrijging onder de twee titels zijn **derivatief** doordat er sprake is van een rechtsvoorganger.

- **Algemene titel**

De gevallen van wanneer er sprake kan zijn van algemene titel staat beschreven in lid 2. Enkele belangrijke **kenmerken** zijn dat je hierbij als ware in de **voetsporen** van de vorige persoon treedt. Zo zal de verkrijger alle eigenschappen in exact dezelfde staat verkrijgen als de vorige. Dus **ook** de ter **kwader** trouw, **zelfs** wanneer de **nieuwe verkrijger** te **goeder** trouw is. Ook het feit of je bezit of houder bent gaat mee. Dit

staat beschreven in 3:116 BW. Dit geldt niet enkel voor goederen, maar ook bij **overeenkomsten** volgens 6:249, hierbij gelden de **rechtsgevolgen** van de **overeenkomst** ook voor de **verkrijger**, **tenzij** anders bepaald. Indien er verkregen is onder algemene titel hoeft er niks te gebeuren, alles gaat **automatisch**. **Levering** is daarom bijvoorbeeld ook **niet nodig**.

- **Bijzondere titel**

Voor verkrijging onder bijzondere titel (lid 3) zijn meer **eisen** aan verbonden voordat deze succesvol hebben plaatsgevonden dan bij algemene titel. De belangrijkste manieren voor verkrijging zijn **overdracht** (zie volgende week) en **verjaring** (volgend hoofdstuk). Bij algemene titel gingen alle hoedanigheden van de vervreemder mee naar de verkrijger, bij bijzondere titel is dit in principe niet volledig het geval. Maar er zijn uitzonderingen mogelijk in bepaalde gevallen die wettelijk bepaald zijn. Daarvoor dient men naar de bepalingen te kijken die gelden voor die situatie.

2.2.5. Verrijking onder verjaring

Bij verjaring speelt **te goeder trouw** een grote rol.

In gevallen dat men te goeder trouw is en er sprake is van **roerende niet registergoederen** of **rechten aan toonder of order**, dan krijgt men na **drie onafgebroken bezit** het eigendom. Bij **andere goederen** is dit **tien** jaar. Dit staat beschreven in 3:99 BW. Men moet dit niet verwarren met **vinderschap** welke in het volgend hoofdstuk wordt behandeld. Hier speelt geen verjaring, maar er zijn dan wel additionele handelingen vereist.

In alle gevallen van kwader trouw geldt een termijn van 20 jaar volgens 3:306 BW.

2.2.6. Originaire verkrijging

Er kan sprake zijn van een originele verkrijging wanneer een bezitter dan wel eigenaar onbekend is of wanneer er iets speciaals met een zaak gebeurt. Hiervoor zijn meerdere manieren mogelijk.

- **Inbezitneming** in gevallen van een **res nullius** (5:4 BW);
- **Vinderschap** volgens 5:6 BW. De verkrijger dient aangifte te doen en wordt **houder** voor één jaar. Indien de eigenaar niet heeft gerevindiceerd verkrijgt men het goed.
- **Schatvinding** (5:13 BW), lees hierbij wel de gevolgen goed.
- **Natrekking** (5:14 BW), dit is in gevallen van een **roerende zaak bestandsdeel** (onderdeel) wordt van een andere zaak die als **hoofdzaak** (dus **geen** bestandsdeel is) te kenmerken is. Een **hoofdzaak** wordt **gekenmerkt** aan de hand van **verkeersopvattingen** of wanneer deze zaak **aanmerkelijk meer waard** is. Wanneer er **geen hoofdzaak** bekend is wordt het **eigendom gedeeld** aan de hand van de waarde van elke zaak. In 3:4 BW staat uitgelegd een zaak bestandsdeel wordt aan de hand

van **verkeersopvattingen** of wanneer de **zaken niet zonder schade** van elkaar zijn te **scheiden**.

- Bij **vermenging** (5:15 BW) is er sprake dat *roerende* zaken **verenigd** worden tot **één** zaak. De bepalingen van **natrekking** wordt dan toegepast.
- In gevallen van **zaakvorming** (5:16 BW) is er sprake dat middels één of meerdere zaken één nieuwe zaak wordt **gevormd** (vakkundig gecreëerd). Wanneer de gebruikte zaken tot **één eigenaar** behoorde, wordt deze de eigenaar van de nieuwe zaak. In gevallen van **meerdere eigenaren** zijn **vermenging** en **natrekking** van toepassing. Wanneer iemand voor **zichzelf** een zaak vormt of laat vormen uit één of meerdere zaken die **niet** van hem zijn, dan wordt hij de **eigenaar, tenzij geringe kosten** tot vorming het **niet rechtvaardigen**.
- **Vruchttrekking** (5:17 BW), in gevallen dat een persoon recht heeft, middels een **overeenkomst** dan wel **vruchtgebruik** of via **wettelijke** bepalingen, wordt **eigenaar** van deze **vruchten**. Een vrucht is gedefinieerd in 5:9 BW.
- Middels **natrekking** bij **onroerende zaken** via 5:20 BW. Wanneer een zaak onderdeel uit maakt van de grond dan wordt de eigenaar van de grond eigenaar van deze zaak. Een belangrijk arrest hierbij is de **grensoverschrijdende treurwilg**. Hier werden eigenaren van **twee percelen** eigenaar van een **boom** waarvan de **stam** op beide bevond. Op de één meer dan de ander, maar dat maakte volgens de HR niet uit.

Week 3: Overdracht onder bijzondere titel

3.1. Algemeen

Volgens 3:83 BW zijn **eigendom, beperkte rechten** en **vorderingsrechten overdraagbaar**. **Uitzonderingen** hier op zijn **wettelijke bepalingen** of de **aard** van het recht of door een **beding** in een **overeenkomst**. Andere rechten zijn slechts overdraagbaar wanneer de wet anders bepaald.

Volgens 3:84 BW zijn er drie vereisten voor een overdracht:

- **Geldige titel**
- **Beschikkingsbevoegdheid**
- **Levering**

3.2. Titel

Onder titel kan je verstaan: een **juridische grond** of **rechtsverhouding** voor **overdracht**. Meestal zit dit een **overeenkomst** betreffen zoals een **koopovereenkomst** of een **huurovereenkomst**. Maar ook **ongedaanmakingsverbintenissen** of verbintenissen uit een **onrechtmatige daad** kunnen een titel zijn voor overdracht.

Een titel dient **specifiek** genoeg te zijn volgens 3:84 lid 2 jo. 6:227 BW. “Een” fiets is niet specifiek genoeg.

Titels in **strijdt** met de **openbare zede** of **openbare orde** zijn uiteraard **nietig** en dus niet rechtsgeldig volgens 3:40 BW.

Wanneer een **overdracht** wordt **vernietigd** gaat de **titel verloren**. **Vernietiging** werkt met **terugwerkende kracht** volgens 3:53 BW. Bij **ontbinding** blijft de titel gewoon bestaan.

3.3. Levering

Levering in de zin van 3:84 BW gebeurt in **samenhang** met wetsartikelen **afhankelijk** van de **aard** van het **goed**. **Let op** bij **vorderingen** dat ze per **beding uitgesloten** kunnen worden voor **overdraagbaarheid** volgens 3:83 lid 2. Zo ook bepaald in het arrest **Oryx/Van Eesteren** waarbij Oryx een vordering probeerde te verpanden wat was uitgesloten in de overeenkomst.

3.3.1. Onroerende zaken & registergoederen

Levering van onroerende zaken staat beschreven in 3:90 BW. Dit geschiedt per **notariële akte** gevolgd door een **inschrijving** in het **openbaar register**. Dit geldt mede voor **registergoederen** volgens lid 4.

3.3.2. Roerende zaken

Levering van roerende zaken staat beschreven in 3:91 BW. Dit geschiedt middels de eerder besproken bezitsverschaffing van 3:112 of 3:115 BW.

3.3.3. Rechten aan toonder of order

Voor levering dient het **toonderpapier** geleverd te worden **overeenkomstig** met de **bepalingen** van een **roerend goed** in de zin van 3:91BW volgens 3:93 BW. Voor levering van een **orderpapier** is tevens een **endossement** vereist.

3.3.4. Rechten op naam

Levering van rechten op naam kan volgens 3:94 BW op drie manieren plaats vinden. Rechten op naam zijn eigenlijk **vorderingen** die iemand heeft **jegens** een **ander**. De vervreemder wordt aangeduid als **cedent**, de verkrijger als **cessionaris** en de schuldenaar **debitor cessus** of kortweg cessus.

- **(openbaar) Akte van cessie**

Hierbij wordt een “**gewone**” akte opgesteld waarbij de vervreemder dan wel de verkrijger direct een **mededing** doet aan de **cessus**. Dit staat beschreven in lid 1.

- **(stille) Authentieke akte**

Dit is een **notariële akte**. Hierbij wordt er **geen mededeling** gedaan aan de cessus.

- **(stille) Geregistreerde akte**

Dit is een **geregistreerde** akte die normaal wordt **geregistreerd** bij een **register** van de **belastingdienst**. Ook hier vind geen **mededeling** plaats.

Beide stille cessies staan beschreven in lid 3. De **levering** vind plaats zonder mededeling. Maar de **cessus** is pas **gehouden** zijn **schuld** te **voldoen** aan de **cessionaris** na mededeling en niet eerder.

3.3.5. Beperkte rechten

3:83 lid 1, mits geen afhankelijk 3:82 jo 3:7 (hypo, erf, onzelfs opstal dus niet vanwege 3:8) dus wel erf en vrucht.

In artikel 3:98 staat dat een beperkt recht **overeenkomstig** wordt **gevestigd** als de **levering** die voor het **goed** geldt, tenzij anders bepaald. **Noem daarom dan ook altijd beide bepalingen** voor beperkte rechten. Zo zal 3:98 jo. 3:90 BW gelden voor het vestigen van een beperkt recht op een onroerend goed.

Beperkte rechten zijn in *beginnel* **overdraagbaar** volgens 8:83 BW en 3:98 BW. **Mits** dit beperkt recht *geen* **afhankelijk** recht is in de zin van 3:82 jo. 3:7 BW. Wanneer iets afhankelijk wordt in een ander hoofdstuk uitgelegd.

3.3.6. Overige gevallen

Wanneer de wet voor het goed **niks** heeft **bepaald** geschiedt levering middels een **akte** volgens 3:95 BW.

3.4. beschikkingsbevoegdheid & Derde bescherming

Voor overdracht dien je beschikkingsbevoegd te zijn. Je dient dus **eigenaar** dan wel **gemachtigd** te zijn om het goed over te dragen. **Uitzonderingen** hier op zijn wanneer er sprake is van bewind, beslag of faillissement.

Let goed op dat **handelingsonbekwaam** niet gelijk staat aan **beschikkingsonbevoegd**! Bij **handelingsonbekwaamheid** volgens 3:32 BW zijn **rechtshandelingen rechtsgeldig** en dus **beschikkingsbevoegd**, maar **vernietigbaar**.

Er zijn twee manieren om **derde** te **beschermen** tegen **beschikkingsonbevoegdheid**.

- **Registergoederen en rechten op naam:**

Wanneer de vervreemder niet bevoegd was kan een derde toch eigenaar blijven **indien dankzij het ontbreken** van een **titel of levering** (dus *niet* wegens onbevoegdheid!) de **vervreemder** onbevoegd was tot overdracht bij de overdracht **daarvoor**. Goeder trouw van de **derde** is **vereist**. Zie 3:88 BW.

- **Overige goederen:**

Wanneer een vervreemder niet bevoegd was kan de derde toch eigenaar worden

indien deze te **goeder trouw** was en de overdracht **anders dan om niet** (niet gratis of onevenredig laag bedrag) was. **Indien** op het goed een **beperkt rechte** rustte en de **verkrijger** deze **niet behoorde** te **kennen**, dan **vervalt** het beperkte recht. Een **uitzondering** is wanneer er sprake is van **diefstal**. Dan kan de eigenaar binnen drie jaar zijn eigendom opeisen **mits** de **zaak niet verkregen** is in **uitoefening** van of door een **bedrijf in** een **winkel** of wanneer het **niet geld** of een **toonder- of orderpapier** betreft. Zie ook 3:86 BW. Er is tevens nog een **uitzondering** mogelijk, namelijk wanneer er geleverd is middels **constitutum possessorium**. In 3:90 lid 2 BW staat dat wanneer de zaak **in handen blijft** van de **vervreemder** dat dan een **ouder gerechtigde** dit **alsnog** kan **opeisen**. Hier is alleen sprake van wanneer de vervreemder bezitter is want een houder kan niet leveren, zoals eerder is vastgesteld.

Een groot **uitzondering** op derden bescherming is wanneer de **verkrijger niet voldoet** aan de **wegwijsplicht** als bedoeld in 3:87 BW, wat **niet geldt** in **gevallen van geld**. De **verkrijger** dient namelijk, wanneer dit **binnen 3 jaar na overdracht** gebeurt, **voldoende gegevens** te **verschaffen over** de **vervreemder** **indien** daar naar **gevraagd** wordt, indien de verkrijger de **informatie** ook **ten tijde** van de overdracht **voldoende** mocht **achten**.

Tevens kan men zich **niet** op **derde bescherming beroepen** wanneer de eerder besproken **verjaring** heeft **opgetreden**.

Week 4: Eigendom & beperkte rechten

4.1. Eigendom

Eigendom is het meest omvattende rechter dat er is volgens 5:1 BW. Meer rechten kan je niet hebben op een goed. Je mag er dan ook alles mee doen met wat je wilt, behoudens dat dit niet in strijd is met de rechten van anderen en enkele wettelijke voorschriften en het ongeschreven recht.

Enkele voorbeelden zijn misbruik van recht (3:13 BW) en hinder (5:37 jo. 6:162 BW).

4.2. Burenrecht

Burenrecht is niet uitvoerig behandeld dus dit zal hier ook zeer beknopt beschreven worden.

Grensbepaling kan plaats vinden middels 5:47 BW. Zoals we net lazen mag je alles met je eigendom behoudens bepaalde omstandigheden. Zo gelden er regels voor bijvoorbeeld de beplantingen van je grond, vastgelegd in 5:42 BW en 5:44 BW. Een uitzondering kan gemaakt worden met toestemming van de buur, welke wel ingeschreven dient te worden volgens 3:17 sub a jo. 3:24 BW.

In gevallen van overbouw kan artikel 5:54 BW toegepast worden. Dit is bijvoorbeeld van belang in gevallen zoals bij het eerder besproken arrest **grensoverschrijdende garage**. Ook het arrest **Nelemans/Scheepswerf** speelt hier een belangrijke rol. Want men kan zich niet op 5:54 BW beroepen in het geval van de **uitzondering** beschreven in lid 3, wanneer er sprake is van **kwader trouw** of **verwijtbare grove schuld**. Schuld door een **derde** is **niet genoeg** als men **niet** deze schuld **had kunnen weten**.

Het artikel die een **noodweg** beschrijft staat in 5:57 BW. Dit in tegenstelling tot erfdienstbaarheid is geen beperkt recht.

4.3. Beperkt recht

Zoals we eerder hebben gezien is een eigendom het meest omvattende recht dat er is. Een beperkt recht is **afgeleid** uit een **meer omvattend** (eigendom) recht, welke dan **bezwaard** is met een beperkt recht volgens 3:8 BW.

Het systeem van beperkte rechten is een **gesloten systeem**. Men kan **enkel** de **beperkte rechten** die in de **wet genoemd** staan **vestigen**.

In bepaalde gevallen zijn beperkte rechten **onoverdraagbaar** (3:83 BW). Een voorbeeld hier van is bij **hoogstpersoonlijke rechten** zoals in 3:226 BW staat beschreven. Ook **afhankelijke rechten** in de zin van 3:7 jo. 3:82 BW zijn **niet overdraagbaar**. Daarbij is het beperkte recht zo **verknocht** aan het goed, dat deze **niet los** over te dragen is. Denk hierbij aan *pand/hypotheek, erfdienstbaarheid en onzelfstandige opstal*.

Beperkte rechten kunnen ook **teniet** gaan middels de in 3:81 lid 2 BW beschreven manieren en in gevallen van de eerder besproken **derde bescherming** van 3:86 lid 2 BW.

Beperkte rechten worden vaak opgedeeld in **genotsrechten** en **zekerheidsrechten**. Bij zekerheidsrechten heeft de **rechthebbende** een **sterkere positie** in gevallen van **faillissement**.

4.3.1. Genotsrechten

Bij genotsrechten krijgt iemand het recht om van het goed van een ander in beperkte en voorgeschreven mate gebruik te maken. Je mag genieten van het goed van een ander.

4.3.1.1. Vruchtgebruik

Volgens 3:201 BW heeft de gerechtigde recht op **gebruik** en de **vruchten** toe te **eigenen**. Volgens 3:212 BW mag een vruchtgebruiker bijvoorbeeld ook **beschikken** over de zaak of zelfs **vervreemden**. Ook is recht van **gebruik en woning** mogelijk met vruchtgebruik volgens 3:226 BW.

4.3.1.2. Erfpacht

Volgens 5:85 BW kan een gerechtigde **gebruik** maken van de **onroerende zaak**. Tevens wordt de gerechtigde **houder**. Gelet op lid 2 kan erfpacht ook een soort van **huur** zijn. Een groot **verschil** tussen een **huurovereenkomst** en **erfpacht** is, naast dat het een **beperkt** en **absoluut** recht is, dat de **gerechtigde** zich als een **soort eigenaar** mag **gedragen** waar het bij huur niet mag. Ook de **vruchten** behoren de erfpachter toe volgens 5:90.

4.3.1.3. Appartementenrecht

Appartementenrechten zijn in dit vak niet uitvoerig behandeld. De bepalingen van appartementenrechten staan in 5:106 BW e.v.

Wat je goed moet beseffen is dat **meerdere** personen het "**eigendom**" **delen** van het **appartement**, zie ook 5:108 BW. Het eigendom van de eigenaar van de grond, erfpachter of opstaller heeft namelijk het gebouw **opgesplitst** in kleine **stukjes appartementenrechten**.

4.3.1.4. Opstal

Bij opstal wordt volgens 5:101 BW de rechthebbende eigenaar van de gebouwen, werken of beplantingen van boven, in of op de onroerende zaak van de eigenaar. Oftewel, de oorspronkelijke eigenaar blijft eigenaar van de grond, maar alles wat daar duurzaam mee verenigd is of wordt is in eigendom van de nieuwe rechthebbende. 5:20 sub e en f BW zijn eigenlijk van toepassing op de eigenaar van het beperkte recht.

4.3.2. Zekerheidsrechten

Zekerheidsrechten zijn **belangrijk** om te kennen. In geval een **schuldenaar meerdere schulden** heeft maar **niet alles kan betalen**, dan krijgt volgens 3:277 BW iedere **schuldeiser** een **gelijk** recht. Een **uitzondering** wordt gemaakt op diegene die **voorrang** krijgen, **zekerheidsrechten** zorgen voor zulke **voorrang**. Pand en hypotheek zijn dit volgens 3:278 BW. Een **extra uitzondering** wordt gemaakt op het **recht van voorrecht**. Deze staat volgens 3:279 BW weer **onder** de zojuist genoemde zekerheidsrechten maar volgens 3:280 BW weer boven andere rechten.

Het hebben van een **zekerheidsrecht** levert een **separatistenpositie** op bij **faillissement** zoals te lezen in artikel 57 faillissementswet (hierna: FW). Bij zo'n **executie** mag de **rechthebbende** volgens 3:235 **niet** het **eigendom toe-eigenen**. Verder mag de **rechthebbende** het goed per **parate executie** verkopen indien er sprake is van **verzuim** tenzij anders **wettelijk** bepaald. Bij **parate executie** **wordt** het goed **openbaar verkocht**.

Een zekerheidsrecht gaat ook mee met de **vordering** in gevallen van cessie volgens 6:142 BW. De **zekerheidsrecht** zelf is **niet los over te dragen** doordat deze zo **verknocht** is aan de **vordering** dat deze **afhankelijk** is. Als men een **zekerheidsrecht** wilt **overdragen** zal deze de **vordering** moeten overdragen.

Wat ook bijzonder is aan deze rechten is dat ze **naast elkaar** gevestigd kunnen worden. Er kan **meerdere keren** een pandrecht worden **gevestigd**, **mits** deze **tezamen** in beginsel niet de **waarde** van het **goed overtreffen**.

Een ouder recht gaat voor die van een nieuwer. Er zijn uitzonderingen mogelijk.

4.3.2.1. Pandrecht

Naast **stil** pandrecht heb je ook **vuistpandrecht**. Vuistpand is de standaard pandrecht die staat beschreven in 3:236. Hierbij wordt het **goed in macht** van de **pandhouder** gebracht, in **overeenkomstige wijze** als hoe dit **goed** normaal wordt **overgedragen** volgens 3:84 jo. 3:98 BW. Er kan ook een **stil** pandrecht worden vastgelegd volgens 3:237, hierbij wordt er een **authentieke** of **geregistreerde** akte opgesteld en blijft het **goed** in de **macht** van de **pandgever**. illuminate

Wanneer een **pandgever onbevoegd** was, dan kan de **pandhouder** bij wie het in **vuistpand** is toch het goed **houden** volgens de voorwaarden van 3:238 BW. **Ook** als er een **ouder (stil) pandrecht op rust**.

Voor rechten op naam gelden iets andere eisen volgens 3:239 BW.

Wanneer de **pandgever niet nakomt** dient er gekeken te worden naar de artikelen 3:246 en 3:248 e.v.

4.3.2.2. Hypotheek

Naast het verschil dat er "vuist" hypotheek niet bestaat is het grote verschil tussen pandrecht en hypotheek dat deze wordt gevestigd op een registergoed. Zie artikel 3:260 e.v.

Een hypotheek wordt altijd geregistreerd in een register, men kan dus nooit te goeder trouw niet hebben geweten dat er hypotheek op de zaak rustte.

Week 5: Totstandkoming overeenkomsten

Belangrijk voor dit hoofdstuk is om het **verschil** te weten tussen **wilontbreken** en **wilsgebreken**. Bij **wilontbreken** wordt **geacht** de wil **nooit** te hebben **bestaan**. Bij **wilsgebreken** is deze **gebrekkig gevormd**, deze is door **externe factoren beïnvloed**.

5.1. Overeenkomsten

Je hebt het vast al 1000x gehoord, maar volgens 6:217 BW komt een overeenkomst tot stand door een aanbod en aanvaarding. Een belangrijk **arrest** hierbij is **Hofland/Hennis**. Hier werd besloten dat een **advertentie niet** als **aanbod** gezien diende te worden, maar als **uitnodiging** tot het doen van een aanbod. Bij **aanvaarding** van de **advertentie** komt er dus **geen overeenkomst** tot stand.

Let ook op, dit artikel stelt **geen vormvereisten voor overeenkomsten**. Dit kan dus schriftelijk, verbaal of non-verbaal. Dit komt doordat 6:217 BW in samenhang is met 3:33 BW. 3:33 BW ziet namelijk ook toe op de **gevolgen** van de in 6:217 **verklaringen**. Hierdoor moet er gekeken worden naar meerdere artikelen bij het **aangaan** van een **overeenkomst**.

5.1.1. Vertrouwensleer

Zo geeft 3:35 jo. 3:11 BW de **vertrouwensleer**. Men moet op een **verklaring** kunnen **vertrouwen** indien dit **redelijkerwijs** ook vertrouwd **mocht** worden. Dit geldt slechts bij **wilsonbreken**. Ook wordt er een **uitzondering** gemaakt in 3:34 BW voor mensen met een **tijdelijk** of **blijvend gestoord geestesvermogen**. Daar wordt **geacht**, tegendeel kan bewezen worden, dat de **wil ontbrak** indien de **rechtshandeling op dat moment nadelig** was voor deze persoon. Een **arrest** die hierbij een rol speelt is **Ontslagname**. Hierbij oordeelde dat het **niet** ging om **gerechtvaardigd vertrouwen** maar om het naar **objectieve maatstaven redelijkerwijze niet voorzienbare nadeel**. De werkgever **mocht** op ontslag **vertrouwen** in dat geval doordat de werknemer paar dagen niet kwam opdagen, **maar** het is **onredelijk** dat de werkgever zich aan die verklaring hield **gezien** de **omstandigheden** en het feit dat hij geen nadeel zou hebben als hij dit wel had vertrouwd.

5.1.2. Overdracht van den verklaring

3:37 BW is ook van groot belang, deze gaat namelijk over de **overdracht** van de **verklaring**. Lid 1 geeft namelijk aan dat er geen **vormvereisten** zijn. Lid 3 geeft aan dat de **rechtsgevolgen** van de **verklaring pas** kracht krijgen **na ontvangst** van de **verklaring**. **Wanneer** deze **niet of niet tijdig** ontvangen is dan is een **uitzondering mogelijk** indien de **fout** aan de **ontvangende partij** te **verwijten** is. Lid 4 stelt dat bij **foutieve overdracht** van de **verklaring** middels een **tussen- persoon of middel** een fout voor **rekening** van de **verklarende** komt, **tenzij** de **ontvanger** de **wijze** van overdracht had **bepaald**. Een **verklaring** kan volgens lid 5 worden **ingetrokken** **wanneer** de intrekking **voor of gelijktijdig** met de andere **verklaring** aankomt.

5.2. Onjuiste overeenkomsten

Onjuiste overeenkomsten kunnen **twee gevolgen** hebben voor de overeenkomst. **Nietig** en **vernietigbare** overeenkomsten. Bij **nietig** wordt de overeenkomst geacht **nooit** te **hebben bestaan** en alle gevolgen van de overeenkomsten behoren nooit plaats te hebben gevonden. Bij **vernietigbare** overeenkomsten zijn deze **rechtsgeldig**, **tot** het moment van **vernietiging**. Als **vernietiging** is uitgesproken zullen de gevolgen hiervan **overeenkomstig** zijn met die van **nietigheid**. Deze gevolgen staan ook in 3:53 BW.

5.2.1. Nietige overeenkomsten

Hier kan sprake van zijn bij een **wilsonbreken** in de zin van 3:33 BW jo. 3:34 lid 2 en 3:32 lid 2 BW of wanneer er niet aan de **vormvereisten** van 3:39 BW is voldaan. Overeenkomsten in

strijd met de **wet, goede zede** of **openbare orde** zijn ook nietig volgens 3:40 BW. Hiermee wordt bedoeld dat de te **verrichten** handelingen, de **inhoud** van, of **de** strekking van de overeenkomsten in strijd moeten zijn met deze normen. In **speciale gevallen** van 3:43 BW kan er ook nietigheid plaats vinden. Ten slotte moet een overeenkomst ook **bepaalbaar** zijn volgens 6:227 BW.

5.2.2. Vernietigbare overeenkomsten

In gevallen van **wilsgebreken** is een overeenkomst vernietigbaar. **Let wel op** dat in de 3:44 BW **genoemde** gevallen dat deze door een **derde veroorzaakt** moeten zijn volgens lid 5.

Voor **vernietiging** is **geen rechter nodig**, volgens 3:49 BW.

Er zien vier soorten wilsgebreken:

- **Bedreiging** (3:44 lid 2 BW)
- **Bedrog** (3:44 lid 3 BW)

Het **verschil** tussen **bedrog** en **dwaling** is dat er sprake moet zijn van **opzet**. Dit dient dus **bewezen** te worden, dit heeft geen andere gevolgen dan dwaling. Mogelijkerwijs dat het invloed kan hebben bij de beoordeling van de hoogte van de onrechtmatigheid.

- **Misbruik van omstandigheden** (3:44 lid 4 BW)

Wanneer er **omstandigheden** zich voordoen dat je eigenlijk wel de overeenkomst aan **moet** gaan.

- **Dwaling** (6:228 BW)

Bij dwaling is er een **overeenkomst** gesloten onder **onjuiste voorstellingen**. Deze overeenkomsten zijn vernietigbaar in **drie gevallen**. Een **uitzondering** op deze drie gevallen zijn wanneer dwaling **berust** op een **toekomstige omstandigheid** of wanneer deze **gezien** de **aard** van de overeenkomst naar **verkeersopvattingen** voor **rekening** van de **dwalende behoort**. Hier hoort het arrest **Booy/Wisman** bij, hier in is bepaald dat een **onjuiste voorstelling** pas in de **toekomst** naar **boven zou komen**, maar hier al **sprake** van zou zijn **ten tijde** van de **overeenkomst**, dat men niet op die toekomstige uitzondering kan beroepen.

- **Sub a:** Wanneer de **wederpartij verkeerd** heeft **ingelicht**, mits deze **mocht aannemen** dat deze **geen invloed** zou hebben op het **sluiten** van de **overeenkomst**.
- **Sub b:** Wanneer de wederpartij een **spreekplicht** had om de onjuiste voorstelling **uit de wereld** te **helpen indien** hij **wist** dat hier **sprake** van was of dit **behoorde** te **weten** en dit **invloed** zou hebben over de **totstandkoming** van de **overeenkomst**. Hier hoort het arrest van **Geest/Nederlof** bij. Hier in is bepaald dat het **spreekplicht** voor **onderzoeksplicht** gaat.

- **Sub c:** wanneer **beide partijen** een **onjuiste voorstelling** hadden, **tenzij** de wederpartij in het **geval** dat hij het **wist niet** had **hoeven** te **begrijpen** dat dit **invloed** zou hebben op de **totstandkoming** van de **overeenkomst**.
- **Handelingsonbekwaamheid** bij een **meerzijdige** rechtshandeling (3:32 BW)

Week 6: Inhoud overeenkomsten & tekortkomingen (wanprestatie)

6.1. Inhoud overeenkomsten

In **eerste instantie** bepaald de overeenkomst zelf de inhoud. **Partijafspraken staan voorop**. Wanneer iets **niet gedekt** is door de overeenkomst, **dan pas** komt de **wet, gewoonte** en **redelijkheid en billijkheid (R&B)** om de hoek kijken. Zie ook 6:248 BW. Al moet men niet vergeten dat 6:2 BW stelt dat men altijd zich redelijk en billijk moeten gedragen. Als men over **algemene voorwaarden spreekt**, zie dan artikelen 231 t/m 247 boek 6 BW.

6.1.1. Niet altijd zuivere taalkundige uitleg

Maar door het **Haviltex** arrest is de uitleg van een overeenkomst veranderd. De Hoge Raad heeft namelijk bepaald dat **niet enkel de zuivere taalkundige uitleg voldoende** is, op de **eerste plaats** staat namelijk de **bedoeling** van een beding. Hierbij is van belang wat de partijen in **redelijkheid** aan een bepaling mocht **toekennen** en van **elkaar verwachten**. Hierbij kan het van belang zijn tot **welke kringen** een partij behoort en hoeveel **rechtskennis** een deze bezit.

6.1.2. Wel taalkundige uitleg

Een **beperking** op het **Haviltex** arrest is ontstaan door het arrest **Meyer/Pont Meijer**. Hier is bepaald dat **onder omstandigheden** wel de **taalkundige** uitleg wel **doorslaggevend** mag zijn. Er moet in casu sprake zijn van dat de betwiste clause **onderdeel is van een schriftelijk, groot en gedetailleerd contract**. Ook moeten de partijen **grote ondernemingen** zijn die **deskundigen** hebben ingeschakeld waarbij er ook over de clause **uitvoerig** is **onderhandeld**.

6.1.3. Beperkende werking

Een ander arrest, **Saladin/HBU**, heeft bepaald dat een regel een beperkende werking kan verkrijgen indien deze naar **maatstaven van R&B onaanvaardbaar** zijn. Hierbij is van belang: de **schuld** van een partij en het **gewicht** van diens **belangen**. De **aard en inhoud** van de overeenkomst. De **maatschappelijke positie** en de **verhoudingen tussen de partijen**. De manier waarop het **beding tot stand is gekomen** en in welke **mate** de **wederpartij** hiervan **bewust** was. **Wanneer** iets onaanvaardbaar is hangt altijd af van de feiten, het **betreft meestal** dan **verzuim** of **bewuste roekeloosheid**. Dit is dus ernstig beperkt. Bijvoorbeeld hulppersonen vallen hier niet onder. Hierdoor zal je in zulke gevallen een werknemer direct

moeten aanspreken, welke zich niet kan beroepen op dit beding indien er dus sprake is van verzuim of bewuste roekeloosheid. Zie ook het arrest **Kuunders/Swinkels**. In deze gevallen kan er dan niet op bijvoorbeeld een **exoneratiebeding** worden bedongen. Hierbij is van belang **hoe laakbaar het verzuim** is, wat hiervan de **gevolgen** waren en of deze schade **eventueel verzekerd** is.

6.1.4. Onvoorziene omstandigheden

Wanneer door **onvoorziene omstandigheden** het niet meer **R&B** is dat een overeenkomst wordt uitgevoerd zoals staat beschreven, dan kan de **rechter** met **grote terughoudendheid** deze eventueel **wijzigen** of de overeenkomst **geheel** of **gedeeltelijk ontbinden**.

Instandhouding van de **overeenkomst** mag wegens de **R&B niet verwacht** worden. Maar **onvoorziene omstandigheden** in de **persoonlijke sfeer, zelf veroorzaakt** of wanneer het een **speculatief onderwerp** betreft, dan zal men daar **niet aan toe komen**. Maar, dit moet wel worden **verzocht** bij een rechter. Wanneer een overeenkomst **leemte** betreft kan dit worden gezien als **onvoorziën**. Het moet in beginsel wel om **omstandigheden** die zich in de **toekomst** afspelen. Dit staat allemaal in 6:258 BW. Maar let op, lid 2 maakt een **uitzondering** op veranderingen in **prijswijzigingen** en **valutawaarden**.

6.2. Tekortkomingen & Wanprestatie

Een **tekortkoming** kan verschillende gevolgen hebben. De **ernst** van de tekortkoming en de **omstandigheden** bepalen welke gevolgen mogelijk zijn. Maar eerst is van belang om te bepalen wat een tekortkoming is.

6.2.1. Tekortkoming

Er kan al snel sprake zijn van een tekortkoming. Kort gezegd is er sprake van een tekortkoming bij één van de volgende gevallen:

- **Niet nakomen** van verbintenis;
- Het **niet tijdig** nakomen van een verbintenis;
- Slechts **gedeeltelijk** een verbintenis nakomen;
- **Onjuist** een verbintenis nakomen.

6.2.2. Nakoming

Wanneer er **geen tijden** zijn afgesproken voor nakoming dan kan men de **wederpartij** tot **nakoming vorderen** middels 6:38 BW.

Iemand kan ook **bevrijdend** nakomen door aan een andere **schuldeiser** te "**betalen**" (hoeft geen geld te betreffen). Hierbij moet de **originele schuldeiser** wel bij **gebaat** zijn. Wanneer je **per ongeluk** betaald aan iemand die **niet bevoegd** was deze te innen kan aan de werkelijke **schuldeiser** worden **teggengeworpen** dat hij **bevrijdend** heeft betaald, **mits** er in **redelijkheid**

mocht worden **aangenomen** dat betaling aan de **onbevoegde gerechtigd** was. Zie ook de artikelen 6:32 en 6:34 BW.

6.2.3. Schadevergoeding

Voor schadevergoeding is kort gezegd **wanprestatie nodig**. Er moet dus sprake zijn van een toerekenbare tekortkoming. Zie ook 6:74 BW. Extra eisen hierbij zijn dat er ook sprake dient te zijn van **schade** en dat er een **causaal verband** is tussen de **tekortkoming** en de **schade**. Zie ook 6:98 BW.

Lid 2 van 6:74 maakt er wel een **uitzondering** op voor gevallen wanneer **nakoming niet blijvend onmogelijk** is. **Dan is verzuim** namelijk **vereist**.

In 6:95 is bepaald **wat** onder **schade** kan vallen. Kort gezegd betreft dit **vervangings-, vertragings- of bijkomende** schade.

6.2.3.1. Toerekenbaarheid (wanprestatie)

Volgens 6:75 BW is voor toerekenbaarheid vereist dat er sprake moet zijn van of **schuld**, of wanneer de **wet** dit bepaald, of naar aanleiding van een **rechtshandeling** of volgens **verkeersopvattingen**. Volgens 6:76 en 6:77 BW vallen **hulp- personen** en **zaken** voor **rekening** van de **schuldenaar**.

6.2.3.2. Verzuim

Artikel 6:81 BW stelt dat er sprake is van verzuim nadat een **prestatie opeisbaar** is worden en wanneer men voldoet aan 6:82 of 6:83 BW. 6:82 BW stelt dat een **schriftelijke ingebrekestelling** vereist is waarbij de schuldenaar een **redelijk termijn** krijgt. **Na dit termijn** is de schuldenaar in beginsel in **verzuim**. Artikel 6:83 BW betreft wanneer er **automatisch** verzuim intreedt. Hier kan **sprake** van zijn in gevallen van een **fataal termijn** (bijv. X zou vóór de winter (winter is coming ☺) het dak repareren), wanneer uit een **mededeling blijkt** dat de **schuldenaar zal tekortschieten** of wanneer er sprake is van een **onrechtmatige daad** of een **schadevergoeding** en **deze verbintenis niet nakomt**.

6.2.4. Ontbinding

Volgens 6:265 BW kan **iedere tekortkoming** in de nakoming **reden** zijn **voor ontbinding**. **Mits** de ontbinding in **verhouding** staat met diens **gevolgen** en de **tekortkoming**. Dit is ook bepaald in het arrest **Fisser/Tycho**. Let op dat **toerekening** hierbij **niet vereist** is maar dat dit wel **enkel mogelijk** is bij **wederkerige overeenkomsten** (staat in afdeling 5 genaamd wederkerige overeenkomsten). Een kleine **bepanking** hier bovenop is **verjaring** volgens 3:311 BW.

6.2.4.1. Gevolgen ontbinding

Volgens 6:269 BW heeft ontbinding **geen terugwerkende kracht**. Wel wordt er indien er al is gepresteerd volgens 6:271 BW **ongedaanmakingsverbintenissen** in het leven geroepen.

6:272 behelst meer informatie hierover. Ook kan er bij ontbinding nog schade zijn, dit wordt opgelost middels 6:277 BW.

6.2.5. Opschorting

Volgens 6:52 en 6:262 BW is **opschorting** van een verbintenis **mogelijk indien** de **schuldeiser** een **samenhangende verbintenis** nog **niet** is **nagekomen**. Artikel 262 ziet enkel toe op wederkerige overeenkomsten terwijl artikel 52 dit niet doet.

Week 7: Verbintenissen uit de wet & schadevergoeding

7.1. Onrechtmatige daad

Je zult het vast wel uit je hoofd kennen maar de onrechtmatige daad staat beschreven in artikel 6:162 BW. Er moet sprake zijn van iets **onrechtmatigs**, het moet **toerekenbaar** zijn (lid 3) en tot slotte moet de **geschonden norm** ook **strekken (relativiteit)** tot de bescherming in kwestie volgens 6:236 BW.

Onrechtmatig is: **inbreuk** op een **subjectief** recht van een ander, het **doen** of **nalaten** in **strijd** der wet of datgeen wat in **strijd** is met het **ongeschreven** recht of wat volgens het **maatschappelijke verkeer** is **betaamt**. Hieronder valt ook **risicoaansprakelijkheid (als wet)**.

Een belangrijk arrest hierbij is het **Kelderluik** arrest. Hierbij kan **gevaarstelling onrechtmatig** zijn. Hierbij dient er gekeken te worden naar:

- De mate waarin **men** in die **omstandigheid** **mogelijkerwijs niet op let**;
- De **kans** dat er een ongeval kan ontstaan;
- De **ernst** van de gevolgen;
- Hoe **bezwaarlijk** om **voorzorgsmaatregelen** te treffen.

Rechtvaardigingsgronden (overmacht, noodweer, wettelijk voorschrift en ambtelijk gegeven bevel) heffen **onrechtmatigheid** op. **Ontoerekenbaarheid** staat **niet** hiervoor **in de weg**, wel moet er in dat geval **sprake** zijn **van een doen** en **niet enkel nalaten**.

Een andere uitzondering hierop is de **ongelukkige samenloop** van **omstandigheden**-leer. Hier was sprake van in het arrest **Jansen/Jansen**.

7.2. Kwalitatieve aansprakelijkheid

Met **kwalitatieve aansprakelijkheid** wordt bedoeld wanneer je aansprakelijk bent (voor een onrechtmatige daad) wegens een ander. Dit is dwingend recht.

7.2.1. Kinderen

6:169 BW stelt dat **ouders aansprakelijk** zijn voor hun **kinderen**. Er dient enkel een kleine **nuance** gemaakt te worden. Ouders zijn in beginsel aansprakelijk indien het kind de leeftijd

van **veertien jaar** nog niet heeft bereikt. Van **veertien tot zestien** zijn de ouders **slechts aansprakelijk** wanneer **hen** de **gedragingen** van het kind **verweten** kunnen worden.

7.2.2. Ondergeschikten

Volgens 6:170 BW ben je verantwoordelijk voor een **ondergeschikte (werknemer)**. Er dient wel sprake te zijn van een **fout, ondergeschikte, zeggenschap** en er moet een **verband** zijn tussen de **gedraging** en het **werk**. Er **kan** nog wel een **afhandeling plaats vinden tussen de werkgever** en de **werknemer**, maar een derde staat hier buiten.

Het arrest **Partycentrum** is hierbij van belang. Hierin is bepaald dat 6:170 BW ook toegepast kan worden **buiten bedrijfsvoering indien** dit naar **omstandigheden** wordt **verlangd**. In dit geval was er een bedrijfsuitje waarbij met enkel werknemers. De werkgevers hebben de werknemer die een ongeluk veroorzaakte niet geprobeerd tegen te houden en het uitje was gedaan voor de saamhorigheid van het bedrijf.

7.2.3. Dieren

Ook **bezitters** (lees: geen houder/eigenaar) van **dieren** kunnen **aansprakelijk** gesteld worden volgens 6:179 BW. Hierbij is van **belang** dat het **dier zelfstandig** de **schade** heeft **aangericht**, **tenzij de bezitter niet aansprakelijk zou zijn geweest als** deze het **commando gaf**.

7.3. Overige verbintenissen

7.3.1. Zaakwaarneming

Er is sprake van zaakwaarneming volgens 6:198 BW wanneer iemand **willens en wetens** op **redelijke grond** de **belang(en) van een ander(en) zonder** dat hij **hiertoe bevoegd** is **krachtens** een **rechtshandeling** of een andere **wet**.

Uiteraard is er niet zomaar sprake van zaakwaarneming. Hoe persoonlijker een keuze om een zaak te waarnemen hoe minder snel er sprake is van een redelijke grond. Ook speelt proportionaliteit een rol, je mag er niet in doorschieten. Je mag bij lekkage geen gouden dak bestellen, het gaat er om dat het redelijk is.

Er kan **geen zaakwaarneming** zijn in gevallen van **bewaarneming** (7:600 BW), een **volmachtige handeling** (3:60 BW) of wanneer er sprake is van een **ouder/kind of curator/curandus relatie**.

Bij zaakwaarneming kan volgens 6:201 de **waarnemer rechtshandelingen** verrichten **namens de ander** zover het in het **belang** van de **ander** is. Maar dit dient wel met **zorg** en **redelijkheid** te gebeuren volgens 2:199 lid 1 BW. Ook mag je hier **niet zomaar mee stoppen**, je hebt een **voortzettingplicht** en een **verantwoordingsplicht**. Het is overigens **niet van belang** of de **waarneming slaagt** of dat de **belanghebbende tevreden** is.

De waarnemer kan **schade vergoedt** krijgen middels 6:200 BW lid 1. Volgens lid 2 kan dit **extra** wanneer iemand handelt in **uitoefening** van een **beroep** of **bedrijf**.

7.3.2. Onverschuldigde betaling

Wanneer je aan een ander een **betaling** verricht (prestatie) **zonder** dat er een **rechtsgrond** voor is (wet / overeenkomst) kan er sprake zijn van een onverschuldigde betaling volgens 6:203 BW. Je hebt dan recht op **teruggave** van het goed, **terugbetaling** of **ongedaan making**, **geen schadevergoeding**.

Er is **wel schadevergoeding** mogelijk **indien ongedaan making** van de betaling **onmogelijk** is, **mits** dit aan de ontvanger is **toe te rekenen** volgens 6:74 BW.

Wanneer naar **aard** van de betaling **ongedaan making onmogelijk** is, kan er **vergoeding** plaats vinden **mits** er aan bepaalde voorwaarden voldaan is. De **ontvanger** dient namelijk **verrijkt** te zijn, de **prestatie** is aan hem **toe te rekenen** en de **ontvanger** had een **tegenprestatie toegezegd**.

7.3.3. Ongerechtvaardigde verrijking

Om met de deur in huis te vallen, **ongerechtvaardigd** betekent **niet ongegrond**. Een voorbeeld die hierbij werd gegeven is wanneer men een waardevol voorwerp vindt en omsmelt tot iets nieuws. Deze persoon wordt de eigenaar hiervan dankzij 5:16 lid 2 BW. Maar het voorwerp bleek van een ander te zijn. Er is dan sprake van een rechtsgrond (namelijk 5:16 lid 2 BW) maar het is niet rechtvaardig.

Er zijn wel eisen volgens 6:212 lid 1 BW. De **verrijking** moet het **gevolg** zijn van de **verarming** van **een ander terwijl** dit naar **redelijkheid onrechtvaardig** is.

7.4. Omvang schadevergoeding

Bij schadevergoeding zijn er een **drietal aspecten** die bekeken dienen te worden. Wat voor **soort schade** is er, is er sprake van een **voordeelstoerekening** en is er sprake van **eigen schuld**?

6:95 BW kent 2 soorten schade. **Vermogensschade** en (6:96 BW) en **Immateriële** schade (6:106 BW).

Voor **immateriële** schade is het **Taxibusje** arrest van belang. Hierin is bepaald dat voor in aanmerking komen van schokschade vereist is dat de **betrokkene rechtstreeks** met het **ongeval geconfronteerd** wordt en dat dit **geestelijk letsel teweeg** heeft gebracht wat door de **psychiatrie erkend** is. Met rechtstreeks wordt bedoeld, niet indirect, in de casus was het ongeluk al voltrokken maar ze het slachtoffer werd wel rechtstreeks geconfronteerd doordat ze direct na het ongeluk alle sporen hiervan, met alle walg van dien, mocht ervaren.

Bij **voordeelstoerekening** van 6:100 BW dient er gekeken te worden naar of de **benadeelde tevens voordeel** heeft verkregen dankzij de schade. Dit dient in acht worden genomen bij vaststelling van de hoogte van de schade.

Volgens 6:101 BW kan **eigen schuld** ook een beperkende factor zijn bij vaststelling van schade. Hierbij dient er wel gekeken te worden naar of er een **causaal verband** is tussen de **schuld** en de **schade** en of het ook **billijk** is om deze eigen schuld toe te rekenen.

Slot

Leuk dat je deze samenvatting hebt gelezen. Hopelijk heeft deze samenvatting je geholpen. Wees er wel van bewust dat dit een samenvatting is en mogelijk dus incompleet. Succes met je tentamen en/of veel plezier met de vergaarde kennis!